

Hervormingen in het DKO & De Vereniging voor leerkrachten *muzikale vorming*

De Vereniging voor leerkrachten *muzikale vorming* bestaat sinds 2009. Met meer dan 400 leden bereikt ze bijna tachtig procent van de leerkrachten-AMV in Vlaanderen.

Het heetste hangijzer in de geplande DKO-hervorming is ongetwijfeld de toekomst van het vak AMV (algemene muzikale vorming).

De Vereniging voor leerkrachten *muzikale vorming* wil de inhoud en methodiek van het specifieke opleidingsonderdeel 'notenleer' ter discussie stellen maar in geen geval het vak zelf. Net zoals je geen twijfels hebt over het vak wiskunde, maar er wel nagedacht kan worden over een invulling op maat van de kinderen (en volwassenen).

Waarom is *muzikale vorming* als apart vak onontbeerlijk in de muziekopleiding?

1. De kwaliteit van onze muziekopleiding wordt in hoge mate bepaald door het afzonderlijk aanbieden van de "lees- en gehoortraining". Zonder aan de techniek van een instrument te moeten denken, leert elke leerling in dit vak een partituur ('geschreven' muziek) op zelfstandige basis te analyseren, te decoderen en om te zetten in 'klank'.
2. Een inwendig voorstellingsvermogen kan enkel worden opgebouwd vanuit de 'vocale' verklanking van 'melodielijnen'. In de instrumentles bespeelt men een instrument. In de les AMV wordt 'gezongen' en kinderen blijken dat samen zingen plezant te vinden. Bovendien krijgen leerlingen hier de kans om in een grote, zingende klasgroep 'meegezogen' te worden, muziek te leren kennen, aan te voelen en te ervaren met hun eigen instrument, hun stem.
3. De muziekopvoeding in de muziekacademies heeft o.a. tot doel om kinderen en jongeren op te leiden tot algemeen opgeleide muzikanten en niet enkel tot 'instrumentalisten'.
4. De 'vocale muziekpraktijk' (en dus tegelijk het inwendig voorstellingsvermogen) moet voldoende lang blijvend worden "getraind" en ontwikkeld omdat ze een noodzakelijke ondersteuning biedt bij het bespelen van een instrument.
5. Muzikale vorming is vooral noodzakelijk voor de minder getalenteerde leerlingen. In een relatief grote klasgroep kan men heel eenvoudig al zingend ook met minder begaafde kinderen musiceren. Bovendien mogen we onze opgroeiende muzikanten het 'sociale aspect' dat vanuit een vocale klasdynamiek wordt ontwikkeld absoluut niet ontnemen.

Wat is het draagvlak voor deze hervormingen?

Naar aanleiding van de hervormingen in het DKO organiseerde de Vereniging voor leerkrachten *muzikale vorming* in het voorjaar van 2010 provinciale ontmoetingsdagen voor alle muzikleerkrachten.

Op dat moment bestond er grote onzekerheid en verwarring over de voorstellen van het departement onderwijs betreffende het vak AMV.

Is het waar dat AMV wordt afgeschaft? Zullen de instrumentleerkrachten dan voortaan 'notenleer' moeten geven? Dit waren op dat moment misschien wel de meest gestelde vragen.

Daarom was het voornaamste doel van deze ontmoetingsdagen de muzikleerkrachten correct te informeren. Bovendien was het belangrijk om d.m.v. een debat en een bevraging ieders mening te horen omtrent de toekomst van het muziekonderwijs in het algemeen en het AMV-onderwijs in het bijzonder.

De slotconclusies van deze ontmoetingsdagen zijn:

- Een grote meerderheid (81,9%) van de muzikleerkrachten is voorstander van een 'apart' algemeen vormend vak ('Muzikale Vorming') zowel in de 2^e graad als in de 3e graad.
- De inhoud van dat vak ligt in de combinatie van AMV, elementaire AMC /AMT en waarbij ook SZ zou kunnen worden geïntegreerd. (84,8% van de leerkrachten)
- I.v.m. dit vak ('Muzikale Vorming') pleit men (73,5%) voor twee lesmomenten per week gedurende 4 jaar (2e graad) en één lesmoment per week gedurende 3 jaar (3e graad).
- Er is bezorgdheid over de steeds grotere focus op het instrument ten nadele van de stem.
- Leerkrachten maken zich vooral zorgen om het behoud van de kwaliteit van het muziekonderwijs in het DKO. Geen hervormingen zonder verbetering!
- Leerkrachten zijn bovendien ook bezorgd over de toekomstige financiering.
- Men wijst ook voortdurend op het belang om bij de vernieuwing van het DKO ook goed na te denken over de opleiding voor volwassenen.

Bedenkingen bij de laatste discussietekst van 26 oktober 2012.

De “geïntegreerde gedachte” en de “horizontale samenhang” in de 2e graad

- ✓ *De ‘geïntegreerde gedachte’ zal van heel korte duur (d.i. 2 leerjaren) zijn.*
- ✓ *Streven naar ‘horizontale samenhang’ is vanuit twee opleidingsonderdelen ‘instrument’ en ‘muzikale vorming’ vrij eenvoudig realiseerbaar. Het is daarom niet logisch en pedagogisch ondoordacht om de muziekopleiding al op te vroege leeftijd (10 jaar) op te splitsen in verschillende opleidingsonderdelen.*

BESLUIT:

In functie van de werkelijke realisatie van de vooropgestelde ‘horizontale samenhang’ zou de duurtijd van de 2^e graad met minstens twee jaar moeten worden verlengd.

De kwaliteit van de lees- en gehoortechniek in de 3^e graad

- ✓ *De Vereniging voor leerkrachten muzikale vorming vindt het onaanvaardbaar dat elke academie autonoom kan beslissen om in de 3^e graad al dan niet ‘muzikale vorming’ in te richten.*
- ✓ *Bovendien:*
  - *kan een kwaliteitsvol rendement in de opbouw van een inwendig voorstellingsvermogen enkel worden gerealiseerd in het aantal jaren dat hierop 2x per week kan worden getraind.*
  - *is het totaal onmogelijk om in een al te drastisch ingekort urenpakket de huidige vakinhouden Samenzang, AMV en een elementair deel van AMC te bundelen in één “geïntegreerd” vak waarbij de methodiek voortaan vertrekt vanuit het plezier om samen te zingen en te musiceren. (zie hieronder de berekening van de totale lestijd)*
  - *is door de ‘halvering’ van de volledige lestijd voor het algemeen vormend musiceervak de kans bijzonder groot dat de leerstof eerder ‘theoretisch’ zal worden ingevuld dan vanuit het ‘doen’. Dat is nu net wat moet worden vermeden!*

BESLUIT:

‘Muzikale vorming’ moet in de 3^e graad een verplicht opleidingsonderdeel zijn.

Indien de duurtijd van de 2^e graad wordt verlengd tot 4 leerjaren, volstaat in de 3^e graad 1 wekelijkse lestijd ‘muzikale vorming’ gedurende 3 leerjaren.

De “doorstroom” in de 4^e graad

- ✓ *De Vereniging voor leerkrachten muzikale vorming vindt het onaanvaardbaar dat elke academie autonoom zal kunnen beslissen om de leerlingen die wensen door te stromen naar het hoger muziekonderwijs al dan niet ‘muzikale vorming’ aan te bieden.*

BESLUIT:

Om een kwaliteitsvolle instroom in het HKO te verzekeren moet muzikale vorming in de 4^e graad een verplicht opleidingsonderdeel zijn.

Indien de duurtijd van de 3^e graad zou worden ingekort tot 3 leerjaren, volstaat het om 2 wekelijkse lestijden ‘muzikale vorming’ in te bouwen.

PRO MEMORIE: DE HUIDIGE ‘VERPLICHTE’ LESTIJDEN ‘SAMENZANG, AMV en AMC’ IN DE HUIDIGE LAGERE EN MIDDELBARE GRAAD

HUIDIGE STRUCTUUR

Lagere graad: AMV en SZ: 4 jaar x 2,5 lestijden x 40 lesweken = 400 lestijden

Middelbare graad: AMC: 3 jaar x 1 lestijd x 40 lesweken = 120 lestijden

TOTAAL = 520 lestijden van 60 min (= 31200 minuten effectieve lestijd)

PRO MEMORIE: DE ‘INSCHATTING’ VAN DE ‘MOGELIJKE’ LESTIJDEN ‘MUZIKALE VORMING’ IN DE 2^e EN 3^e GRAAD IN HET TOEKOMSTIG STRUCTUURVOORSTEL

TOEKOMSTIGE STRUCTUUR

2^e graad: muzikale vorming: 2 jaar x 2 lestijden x 40 lesweken = 160 lestijden

3^e graad: muzikale vorming:

- Waarschijnlijk: 2 jaar x 2 lestijden x 40 lesweken = 160 lestijden
(of eventueel: 4 jaar x 1 lestijd x 40 lesweken = 160 lestijden)
- Misschien en mogelijk: geen muzikale vorming meer !!

TOTAAL = 320 lestijden van 50 min (= 16000 minuten effectieve lestijd)

BESLUIT:

Uit bovenstaande berekening blijkt dat zelfs “in het beste geval” de huidige lestijd voor het algemeen vormend musiceervak gewoon wordt gehalveerd!